

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата педагогічних наук, доцента,
доцента кафедри освіти дорослих
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Бордюка Олександра Миколайовича
на дисертацію Лінь Їтун *Формування міжкультурної комунікативної компетентності у майбутніх учителів музичного мистецтва*, подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань А Освіта А1 Освітні науки (ОНП «Освітні, педагогічні науки»)

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Дисертаційна робота Лінь Їтун присвячена актуальній, складній та багатоаспектній проблемі сучасної педагогічної науки – теоретичному обґрунтуванню та експериментальній перевірці педагогічних умов формування міжкультурної комунікативної компетентності у майбутніх учителів музичного мистецтва. У сучасну епоху глобальних геополітичних трансформацій, інтенсифікації інтернаціоналізації вищої освіти та активної інтеграції України у європейський і світовий освітній простір, вектор професійної підготовки педагогічних кадрів зазнає корінних змін – постає гостра суспільна й державна потреба у формуванні фахівця нового покоління – педагога-гуманіста, культурного дипломата, здатного до толерантної, гнучкої та ефективної професійної взаємодії в динамічному полікультурному та мультилінгвальному середовищі.

У цьому контексті професійна підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва вимагає переосмислення її традиційних теоретико-діяльнісних засад та зміщення акцентів у площину соціокультурної та комунікативної парадигм. Авторка дисертаційного дослідження цілком слушно й методологічно точно зазначає, що музичне мистецтво за своєю природою є унікальною мовою міжнаціонального спілкування, яка здатна акумулювати й транслювати смисли, зрозумілі представникам різних етносів без вербальних детермінант. Відтак, сучасний учитель музичного мистецтва розглядається не просто як транслятор мистецьких знань чи керівник

виконавських колективів, а як медіатор діалогу культур, фасилітатор міжкультурного взаєморозуміння та архітектор міжнаціональної толерантності серед учнівської молоді.

Актуальність обраного дисертанткою напряму дослідження суттєво посилюється наявністю низки об'єктивних суперечностей, які визріли у теорії та практиці вищої мистецько-педагогічної освіти.

Структура роботи чітко підпорядкована логіці наукового пошуку та повною мірою відображає етапи проведеного дослідження. Дисертація містить анотацію, зміст, вступ, три взаємопов'язані розділи, що послідовно розкривають теоретико-методологічні та практичні аспекти проблеми, висновки до кожного з них, загальні висновки, список використаних джерел та додатки.

У вступі дисертаційної роботи розгорнуто представлено науковий апарат. Зокрема, обґрунтовано актуальність і доцільність обраної теми, виявлено та проаналізовано ключові суперечності, що виникають на основі неузгодженості між зростаючими суспільними вимогами до вчителя як транслятора толерантності та міжкультурного діалогу та реальним станом теорії і практики. Також визначено мету, завдання, об'єкт та предмет наукового пошуку, окреслено теоретико-методологічні основи, визначено наукову новизну здобутих результатів та їхнє практичне значення.

Кожен розділ дослідження послідовно розкриває специфіку досліджуваної проблеми.

У першому розділі досліджується проблема міжкультурної взаємодії як складна педагогічна проблема; аналізуються змістові та сутнісні характеристики цього феномену в контексті мистецької підготовки; ґрунтовно визначаються теоретичні основи та критерії готовності студентів до міжкультурної комунікації у майбутній професійній діяльності.

Другий розділ має практично-моделююче спрямування. У ньому представлено структурно-функціональну модель формування міжкультурної

комунікативної компетентності. Окрім того, визначено та науково обґрунтовано комплекс організаційно-педагогічних умов, необхідних для ефективної підготовки вчителя до роботи в полікультурному освітньому просторі закладів вищої освіти.

Третій розділ безпосередньо присвячений дослідній роботі, який містить опис діагностики початкових рівнів міжкультурної комунікативної компетентності здобувачів освіти; подається детальний кількісний та якісний аналіз результатів експериментальної роботи, що доводить ефективність запропонованої структурно-функціональної моделі.

Обґрунтованість наукових положень дисертації забезпечується комплексною методологією, що базується на інтегративно-культурологічному підході. Структура роботи чітко підпорядкована логіці наукового пошуку – містить з анотації українською і англійською мовами, вступ, три взаємопов'язані розділи, висновки, список використаних джерел.

Достовірність здобутих результатів підтверджена застосуванням адекватних теоретичних та емпіричних методів, а також статистичною перевіркою ефективності впровадженої структурно-функціональної моделі за допомогою критерію Пірсона.

Наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна дослідження є безперечною і полягає в тому, що автором уперше: науково доведено інтегративно-культурологічний підхід як методологічний базис формування міжкультурної комунікативної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва; розроблено та теоретично обґрунтовано структурно-функціональну модель формування цієї компетентності; визначено та експериментально перевірено комплекс організаційно-педагогічних умов, що забезпечують ефективність реалізації запропонованої моделі (зокрема, використання проєктної художньо-педагогічної технології).

Крім того, удосконалено науково-методичний інструментарій діагностики (критерії, показники та рівні) оцінювання стану сформованості

міжкультурної комунікативної компетентності.

Практичне значення результатів дослідження. Практична значущість дисертації полягає в розробленні та впровадженні в освітній процес елективного курсу «Міжкультурна комунікативна компетентність майбутніх учителів музичного мистецтва» та відповідних методичних рекомендацій для закладів вищої освіти. Одержані дані та розроблений діагностичний інструментарій можуть бути ефективно використані в системі фахової підготовки здобувачів освіти мистецько-педагогічного спрямування як в Україні, так і в Китайській Народній Республіці.

Повнота викладу матеріалу в публікаціях. Основні положення й результати дисертаційного дослідження достатньою мірою висвітлено у 7 наукових працях. З них 4 статті опубліковано у наукових фахових виданнях з педагогіки, 1 стаття – у зарубіжному виданні, що входить до наукометричної бази Web of Science. Кількість та якість публікацій повністю відповідають вимогам МОН України щодо дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Високо оцінюючи науково-теоретичний рівень і практичну значущість дисертаційної роботи Лінь Їтун, вважаємо за доцільне висловити декілька зауважень та побажань для наукової дискусії:

Зауваження та дискусійні питання

1. У першому розділі роботи, де розглядається сутність міжкультурної комунікативної компетентності як соціально-педагогічної проблеми, доцільно було б ширше подати компаративний аналіз відмінностей у системах музично-педагогічної освіти України та Китаю, щоб глибше обґрунтувати потребу в їхній адаптації.

2. Під час опису діагностичного інструментарію у третьому розділі автору варто було б надати більш детальні якісні характеристики студентам, які перебувають на найнижчому (репродуктивному) рівні сформованості міжкультурної комунікативної компетентності, що зробило б подальший аналіз ефективності експерименту ще переконливішим.

3. У тексті згадуються мультикультурні освітні проекти («Загадковий Далекий Схід», «Свято весни у Китаї» тощо), однак, на нашу думку, у роботі бажано було б подати розгорнутий опис алгоритму реалізації хоча б одного такого проекту на практичному занятті.

Висловлені зауваження мають конструктивний характер, не зачіпають фундаментальних положень роботи і не знижують високої загальної оцінки дисертаційного дослідження.

Загальний висновок

Аналіз поданої роботи дає змогу стверджувати, що дисертація Лінь Їтун *Формування міжкультурної комунікативної компетентності у майбутніх учителів музичного мистецтва* є кваліфікаційною науковою працею, логічно завершеною, самостійно виконаною і заслуговує на позитивну оцінку. Представлена робота відповідає вимогам «Порядку присудження доктора філософії та скасування рішення разової вченої ради закладу вищої освіти, наукової освіти про присудження доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. та «Вимогам до оформлення дисертації», затвердженим наказом МОН України № 40 від 12.01.2017 р., та може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді щодо присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань А Освіта А1 Освітні науки (ОНП «Освітні, педагогічні науки»).

Рецензент –
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри професійної освіти
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова



25.05.2026 р.